

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-98547999-010.99-57371560

06.12.2022

Konu : 7421 sayılı Kanunla 4/1-(a)
Sigortalılarına İlişkin Tahsis
Uygulamalarında Yapılan Değişiklikler.

GENELGE
2022/25

16.11.2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanun 26.11.2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup bu Kanunun;

- 18 inci maddesi ile Kanuna ek 23 üncü madde eklenmiş ,
- 19 uncu maddesi ile de Kanunun geçici 59 ve geçici 66 ncı maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

7421 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeler sonucunda tahsis uygulamalarında meydana gelen değişiklikler aşağıda açıklanmıştır.

Bu çerçevede, Kanunun geçici 59 uncu ve geçici 66 ncı maddeleri ile ilgili olarak 2018/38 sayılı Genelgenin ikinci Kısım Dördüncü Bölümünün “3. Kanunun Geçici Maddelerine Göre Ölüm Aylığına Hak Kazanma Koşulları” başlıklı altına “3.3. Kanunun Ek 23 üncü Maddesi Gereği Ölüm Gelir/Aylığına Hak Kazanma Koşulları” başlıklı eklenmiş , “3.1. Kanunun Geçici 59 uncu Maddesi Gereği Ölüm Gelir/Aylığına Hak Kazanma Koşulları” başlıklı ile “3.2. Kanunun Geçici 66 ncı Maddesi Gereği Ölüm Gelir/Aylığına Hak Kazanma Koşulları” başlıklı yürürlük dönemlerindeki değişiklik ve düzenlemelerde kullanılabilmesi amacıyla yürürlükte bırakılmıştır.

3.3. Kanunun Ek 23 üncü Maddesi Gereği Ölüm Gelir/Aylığına Hak Kazanma Koşulları

7421 sayılı Kanun ile Kanuna eklenen Ek 23 üncü madde ile tarih sınırlaması olmaksızın kömür ve linyit madenlerinin yer altı işlerinde meydana gelen iş kazası sonucunda ölen sigortalıların hak sahiplerine aşağıdaki haklar verilmiştir.

- Ölüm tarihinde yürürlükte olan mevzuata göre ölüm aylığı başlanması sigortalıya ilişkin koşullar aranmayacaktır.

- Genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığı nedeniyle prim ve prime ilişkin her türlü borçları terkin edileceğinden, 2829 sayılı Kanun gereği birleşik hizmetler üzerinden gelir/aylık başlanmasını gerektiren durumlarda sigortalıların 4/1-(b) kapsamındaki hizmetleri (genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığı nedeniyle prim ve prime ilişkin her türlü borcu bulursa dahi) birleştirilecek ve söz konusu borçlar ölüm geliri ve aylığının başlangıcını etkilemeyecektir.

- Ancak, bu şekilde başlanan aylıklara ilişkin primlerin eksik olan kısmı Hazine ve Maliye Bakanlığıınca Kuruma ödenecektir.

- Hak sahiplerince ölüm geliri/aylık talebinde bulunulması halinde, gelir ve aylıkların hesaplanması ve hak sahiplerine paylaştırılması işlemleri sigortalıların ölüm tarihinde yürürlükte olan Kanun hükümlerine göre tespit edilecektir.

- Sigortalının ana ve babasına gelir/aylık başlama işlemlerinde de 34 üncü madde kapsamında yer

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

alan artan hisse artı dı ında ba ka art aranmayacaktır.

Kanunun Ek 23 üncü maddesi 26.11.2022 tarihi itibarıyla yürürlü e girdi inden, bu madde kapsamında yazılı istekte bulunan hak sahiplerinin gelir ve aylıkları, 26.11.2022 tarihini takip eden ay ba ından (özel sektör için 1.12.2022, kamu sektörü için 15.12.2022) ba latılacak ve ba lanan gelir ve aylıklar için geriye yönelik herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

Ayrıca,7421sayılı Kanun ile Kanunun Ek 23 üncü maddesinin be inci fıkrasında yapılan düzenleme ile kömür ve linyit madenlerinin yer altı i lerinde meydana gelen i kazası sonucunda ölen sigortalının e ve çocuklarından birisi, e i ve çocu u yoksa karde lerinden birisi olmak üzere toplam bir ki iye ilgili mevzuatta aranan artlara tabi olmaksızın kamuda sürekli i çi kadrosunda istihdam hakkı verilmi tir.

3.3.1. Ölüm Geliri/Aylı ı Ba lama i lemlerinde Sigortalılara ve Hak Sahiplerine li kin Ko ullar ve Uygulama Esasları

Hak sahiplerine ölüm geliri ba lanmasında sigortalılar için tek ko ul; sigortalının geçirdi i i kazası sonucu ölmesi olup, herhangi bir ya , gün veya sigortalılık süresi aranmayacak, hak sahiplerine ölüm geliri ve/veya ölüm aylı ı ba lanmasında a a ıda belirtildi i ekilde i lem yapılacaktır.

3.3.1.1. Ölen Sigortalılara li kin Ko ullar

Hak sahiplerine ölüm aylı ı ba lanmasında sigortalıya ili kin aranan;

-2008/Ekim öncesinde vefat edenler için; 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinde en az 900 gün,

- 2008/Ekim sonrasında vefat edenler için; en az 1800 gün veya 4/1-(a) kapsamındaki sigortalılar için her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün,

malullük, ya lılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmi olması ko ulları aranmayacaktır.

Hak kazanma ko ulları içerisinde gerek gün gerekse sigortalılık süresi ko ullarının gerçekte mesinde hizmet birle tirmeleri dikkate alınarak sigortalının ölüm tarihine göre primlerin eksik olan kısmı Hazine ve Maliye Bakanlığı ından istenilecektir.

Örnek 1: 7/3/1983 tarihinde ta kömürü oca ında meydana gelen grizu patlamasında vefat eden sigortalı, ölüm tarihinde 4/1-(a) kapsamında 6 yıl sigortalılık süresi ve 300 gün hizmeti bulunmaktadır. Daha önce ölüm geliri ba lanmı olan hak sahibi e i bu defa ölüm aylı ı talebinde bulunmu tur. Bu durumda sigortalının hak sahibi e ine hem ölüm geliri hem de ölüm aylı ı Kanunun 54 üncü madde hükmü (yüksek olanı tamdan, az olanı yarımdan) dikkate alınarak ödenecektir. Ölüm aylı ı ba lanması için aranan 900 günün 300 günü yerine geldi inden, ölüm aylı ı ba lama i lemi mevcut hizmet süresi üzerinden yapılacak, eksik olan 600 günün prim kar ılı ı Hazine ve Maliye Bakanlığı ından ayrıca istenecektir.

Örnek 2: 14/10/2022 tarihinde gerçekte en maden kazasında vefat eden sigortalının, 5 yıl sigortalılık süresi, 500 gün 4/1-(b), 600 gün de 4/1-(a) kapsamında hizmeti bulunmaktadır. Sigortalının 4/1-(b) kapsamında geçen 500 günlük hizmeti kar ılı ında Kuruma prim borcu bulunmaktadır. Bu durumda sigortalının Kuruma olan prim borcu terkin edilecek ve 500 günlük hizmet 600 günlük hizmetle birle tirilerek 1100 gün üzerinden ölen sigortalının hak sahiplerine son statüsü olan 4/1-(a) kapsamında ölüm aylı ı ba lanacaktır. Sigortalının hak sahiplerine 5 yıllık sigortalılık süresi ve 900 gün ko ulundan aylık ba landı ından Hazine ve Maliye Bakanlığı ından istenecek eksik prim kar ılı ı bulunmamaktadır.

Örnek 3: 7/7/2010 tarihinde gerçekte en maden kazasında vefat eden sigortalının 1300 gün 4/1-(a) kapsamında hizmeti olup, 5 yıl sigortalılık süresi bulunmamaktadır. Bu durumda, sigortalının hak sahiplerine 1300 gün üzerinden aylık ba lama i lemi yapılacak ancak 5 yıl sigortalılık süresi olmadı ından 1800 günden eksik olan 500 günün prim kar ılı ı Hazine ve Maliye Bakanlığı ından ayrıca

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmı tur.

istenecektir.

3.3.1.2. Hak Sahiplerine İlişkin Koşullar

E ve çocuklarının hak sahipliğinin tespitinde, Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanacaktır. Ancak, ana ve babanın hak sahipliğinin tespitinde Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen her türlü kazanç ve irattan elde edilen gelirin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmaması artıları aranmaksızın sadece artan hisse olup olmadığına bakılarak gelir ve aylık bağlanacaktır.

3.3.2. Ölüm Geliri/Aylığı Hesaplanması, Hisseler ve Gelir/Aylık Bağlılığı

3.3.2.1. Ölüm Geliri/Aylığının Hesaplanması

Hak sahiplerine bağlanacak ölüm geliri/aylığının hesabında ölüm tarihinde geçerli mevzuat esas alınacak ve ölüm geliri/aylığı hak sahiplerinin hisseleri oranında paylaştırılacaktır. Buna göre;

Ölüm gelirinin hesaplanmasında, son takvim ayı;

- 2008/Ekim öncesinde olanların, ölüm gelirinin hesabına esas günlük kazancı 506 sayılı Kanunun mülga 88 inci maddesine göre tespit edilecek ve mülga 23 üncü maddesine göre ölüm geliri hesaplanacaktır.

- 2008/Ekim sonrasında olanların ise, ölüm gelirinin hesabına esas günlük kazancı Kanunun 17 nci maddesine göre tespit edilecek ve 20 nci maddesine göre ölüm geliri hesaplanacaktır.

Ölüm aylığı, sigortalının hizmet sürelerine göre aylıklar gösterge/4447 sayılı sistem/Kanunla getirilen sisteme göre tekli, ikili veya üçlü sisteme göre hesaplanacaktır.

Ölen sigortalıların mevcut hizmet sürelerine ilişkin prim borçlarının bulunması halinde, prim borçları terkin edilene kadar, terkin edilen süreler de aylık hesabında değerlendirilecektir.

3.3.2.2. Ölüm Gelir ve Aylığının Hak Sahiplerine Paylaştırılması

Kanunun Ek 23 üncü maddesine göre, sigortalının ölüm tarihinde geçerli mevzuata göre hesaplanan ölüm geliri/aylığı yine ölüm tarihinde ilgili kanunlarda belirtilen oranlarda hak sahiplerine paylaştırılacaktır.

Buna göre ölüm tarihi;

- 2008/Ekim öncesinde olanların hisselendirmeleri, 506 sayılı Kanunun mülga 23, 24, 68 ve 69 uncu,

- 2008/Ekim sonrasında olanların hisselendirmeleri ise, Kanunun 34 üncü, maddelerindeki hükümler doğrultusunda yapılacaktır.

3.3.2.3. Ölüm Geliri ve Aylığının Bağlılığı

Kanunun Ek 23 üncü maddesi 26.11.2022 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, anılan maddenin dördüncü fıkrası, "Bu maddenin yürürlük tarihinden önce kömür ve linyit madenlerinin yer altılarında meydana gelen iş kazası sonucu vefat eden sigortalıların hak sahiplerinin bu madde kapsamında yazılı istekte bulunması halinde gelir ve aylıkları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından başlatılır ve bağlanan gelir ve aylıklar için geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz." hükmünü amirdir.

Bu nedenle, 26.11.2022 tarihinden itibaren bu kapsamda ölüm geliri/aylığı talebinde bulunan sigortalıların gelir/aylıkları özel sektör için 1.12.2022 kamu sektörü için 15.12.2022 tarihinden itibaren başlatılacak ve bağlanan gelir ve aylıklar için geriye yönelik herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

Yine, Ek 23 üncü madde hükümlerine göre bağlanacak ölüm geliri/aylığı ilemlerinde, Kanunun 97 nci maddesi gereği zamana erdirmesi uygulaması Kanunun yürürlük tarihi olan 26.11.2022 tarihi esas alınmak suretiyle yapılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Öte yandan, Sosyal Sigorta İlemleri Yönetmeliğinin geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hak sahiplerine ilkinin koşulların tespitinde; hak sahibi olma niteliğinin kazanıldığı tarihteki Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Kanunun mülga geçici 59 uncu ve mülga geçici 66 ncı maddeleri yürürlükte iken hak sahibi niteliği olmakla birlikte talepte bulunmaması nedeniyle ölüm geliri/aylık ba lanmayan hak sahiplerinin, Kanunun ek 23 üncü maddesinin yürürlük tarihinden sonra talepte bulunmaları halinde hak sahibi olma niteliği Kanunun mülga geçici 59 uncu ve mülga geçici 66 ncı maddeleri yürürlükte iken kazanıldığından gelir/aylıkları zamana erim hükümleri dikkate alınarak hak sahibi olma niteliğini takip eden ay başından başlatılacak, ancak söz konusu hak sahipleri 5/12/2017 tarihinden sonra talepte bulunmaları sebebiyle haklarında Kanunun 34(ana ve baba için artan hisse koşulları hariç), 35 ve 54 üncü maddelerine göre işlem yapılacaktır.

Diğer taraftan, gelir ve aylıkların hesaplanması ve hak sahiplerine paylaşılması işlemleri sigortalıların ölüm tarihinde yürürlükte olan Kanun hükümlerine göre tespit edilecektir.

Ayrıca, Kanunun mülga geçici 59 uncu ve mülga geçici 66 ncı maddeleri yürürlükte iken hak sahibi niteliği olmaması nedeniyle gelir/aylık ba lanamayan hak sahiplerinin gelir/aylıkları; Kanunun ek 23 üncü maddesinin yürürlük tarihinden sonra talepte bulunmaları halinde hak sahibi olma niteliğini kazandıkları tarihi takip eden ay başından gelir/aylıkları başlatılacaktır.

Örnek 1: 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden kazasında vefat eden sigortalının kız çocuğunun babasının ölüm tarihi itibarıyla evli olması nedeniyle gelir/aylık talebinde bulunmaması, 20/8/2016 tarihinde başlanarak, 10/12/2022 tarihinde ölüm geliri/aylık talebinde bulunmuştur. Bu durumda kız çocuğu, Kanunun mülga geçici 59 uncu maddesi yürürlükte iken hak sahibi olma niteliğini kazandıktan, gelir/aylık zamana erim hükümleri dikkate alınarak 10/12/2017 tarihini takip eden ay başından başlatılacaktır.

Örnek 2: 26 Mart 1995 tarihinde meydana gelen maden kazasında vefat eden sigortalının kızı, 10/5/2023 tarihinde vefat eden einden dolayı 4/1-(b) kapsamında ölüm aylığı, babasından dolayı da ölüm geliri ve ölüm aylığı talebinde bulunmuştur. Bu durumda sigortalının kız çocuğunun aylıklarla ilgili tercihi alınacak olup, tercih edilen aylıkla birlikte ölüm gelirinin yüksek olanının tamamı düşülen olanın ise yarısı 10/5/2023 tarihini takip eden ay başından itibaren ödenecektir.

Örnek 3: 7ubat 1990 tarihinde gerçekleşen maden kazasında vefat eden sigortalı bekar olup, 500 gün 4/1-(a) kapsamında hizmeti bulunmaktadır. Sigortalının hak sahibi konumunda olan ana ve babası 65 yaşın altındadır. Baba kendi sigortalılığından dolayı 10/5/2015 tarihinden itibaren 4/1-(a) kapsamında 3500 TL aylıklı aylığı almaktadır. Annenin herhangi bir geliri bulunmamaktadır.

Bu durumda; ana ve baba için artan hisse koşullarının yerine gelmesi ve diğer koşulların aranmaması nedeniyle hem ölüm geliri hem de ölüm aylığı başlanabilecektir. Ölüm aylığı başlanmasında ölen sigortalıya ilkinin koşulların aranmaması nedeniyle mevcut 500 gün hizmet karışığında ölüm aylığı başlama işlemi sonuçlandırılacak ve eksik 400 gün için prim karışığı Hazine ve Maliye Bakanlığından istenecektir.

Anneye ölüm geliri ve aylığı başlanarak yüksek olanı tamdan diğer yarımından ödenecektir. Babaya ise kendi aylıklı aylığının yanı sıra hak kazandığı ölüm aylığı ve ölüm geliri miktarları Kanunun 54 üncü ve geçici 7 ncı maddesine göre mukayese edilerek, en yüksek ödemeye imkan veren iki dosya üzerinden ödemeler gerçekleştirilecektir. Gerek anneye gerek babaya başlanacak olan ölüm geliri ve/veya ölüm aylıkları 7421 sayılı Kanunun yürürlük tarihini takip eden ay başından itibaren başlatılacaktır.

Örnek 4: Sigortalı 14/10/2022 tarihinde meydana gelen maden kazasında vefat etmiş olup geride hak sahibi olarak bir e iki çocuk ve 65 yaşından küçük anne bulunmaktadır. Sigortalının e ve çocuklarına ölüm geliri ve aylığı başlanarak yüksek olanı tamdan, az olanı yarımından ödenmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Anneye, 65 ya ından küçük oldu undan ve e ile çocuklardan dolayı artan hisse bulunmadı ından ölüm geliri ve aylı ı ba lanamamı tır.

Ancak, annenin ya mın 65'in üstünde olması halinde artan hisse artı aranmayaca ından "her türlü kazanç ve irattan elde etmi oldu u gelirin net tutarından daha az olması ve di er çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık ba lanmamı olması" artının da yerine gelmesi halinde ölüm geliri ve aylı ı ölüm tarihini takip eden ayba ından ba latılacak, anılan artların yerine gelmemesi halinde ise 7421 sayılı Kanunun yürürlük tarihini takip eden ay ba ından itibaren ba lanabilecektir.

Kanunun ek 23 üncü maddesi kapsamında ölen birden fazla çocu undan dolayı ölüm geliri/aylı ına hak kazanan veya aynı zamanda kendi sigortalılıklarından dolayı gelir ve aylı ı bulunan hak sahiplerine, hak kazanılan gelir ve aylıkların ödenmesinde Kanunun 54 ve geçici 7 nci maddesinin be inci fıkrası hükmü uygulanacaktır.

Örnek 5: 14/10/2022 tarihinde meydana gelen maden kazasında vefat eden sigortalının 300 gün 4/1-(a) kapsamında hizmeti bulunmaktadır. Hak sahibi kadın e aynı zamanda kendi sigortalılı ı nedeniyle ya lılık aylı ı almaktadır.

Aylık ba lanan kanun	5510	5510	5510
Aylık türü	Ya lılık aylı ı	Ölüm aylı ı (e inden)	Ölüm geliri (e inden)
Aylık ba langç tarihi	1/2/2020	1/12/2022	1/11/2022
Aylık miktarı	4000 TL (Yarım)(2000)	2700 TL (Kapsamdan çıkar)	5800 TL (Tam)

De erlendirme:

Bu durumda, kadın e in gerek kendi sigortalılı ından gerekse e inden hak kazandı ı bütün gelir ve aylıklar mukayese yapılarak en yüksek ödemeye imkan veren iki dosyadan ödeme yapılır ve bir dosya kapsamdan çıkarılır.

Mukayeseler:

Ya lılık aylı ı 4000 Tam

Ölüm aylı ı (e inden) 2700 Tam

4000+2700=6700 TL

Ya lılık aylı ı 4000 Yarım 2000

Ölüm geliri (e inden) 5800 Tam

2000 + 5800 = **7800TL ödenir.**

Ölüm aylı ı (e inden) 2700 Yarım 1350

Ölüm geliri (e inden) 5800 Tam

1350+5800= 7150 TL

Mukayeseler sonucu en yüksek ödemeye imkan veren dosyaların; e in kendi ya lılık aylı ı ile e inden hak kazandı ı ölüm geliri oldu u görüldü ünden bu iki dosyadan ödemeler yapılır ve e inden hak kazandı ı ölüm aylı ı yeni bir durum de i ikli ine kadar kapsamdan çıkarılır.

Bilgi edinilmesini ve gere ini rica ederim.

Kür ad ARAT
Kurum Ba kan V.

DA ITIM:

Gere i:

Merkez ve Ta ra Te kilatına

Bilgi:

Çalı ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlı ına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmı tır.